

[Albrechtsen]

Da USA og NATO i 1983 stod over for at gennemføre opstillingen af de nye vesteuropæiske atomraketter på tværs af den mest massive folkelige modstand, der længe er set mod nogen sag, havde man brug for et figenblad, bag hvilket man kunne skjule den nøgne kendsgerning, at man var ved at kaste sig ud i et farligt nyt kapitel i oprustningens historie. I et forsøg på at finde et sådant figenblad udsendte NATO-forsvarsministrene fra deres møde i Montebello i Canada i oktober 1983 meddelelsen om, at NATO ville trække 1.400 atomvåben tilbage fra Vesteuropa.

Hvad man belejligt undlod at meddele dengang, var to ting. For det første, at der var tale om gamle, forældede våben, der mere var til fare for NATO-styrkerne end for modparten, og som for længst stod til skrotning. Fremstillingen af dette skridt som et nedrustningsskridt var derfor, for at sige det pænt, at gøre en dyd af nødvendigheden. Det var faktisk en temmelig hyklerisk sag. For det andet, hvad der var endnu værre, godkendte ministrene i Montebello samtidig et omfattende moderniseringsprogram for nye, kraftigere, længerevarende kortdistanceatomvåben, som man desværre også dengang glemte at informere den vesteuropæiske offentlighed om, og som, hvad forsvarsministeren hårdt presset endelig her i sommeren 1985 måtte indrømme, identificerede en række moderniseringer.

Vi ved fra USA, hvad det er for våben, det drejer sig om. Det vil jeg senere i denne debat vende tilbage til. Vi kender endnu ikke disse våbens antal og placering i Vesteuropa. Vi ved i dag heller ikke nøjagtigt, hvor langt fremskredne general Rogers' planer om vesteuropæiske neutronvåben er. Vi ved, at NATO-generalen arbejder målbevidst på den sag, og at de nye granattyper kan udstyres med neutronbombsprænghoveder, men vi ved også, at vi ikke vil have disse våben. Den samlede plan for nye kortdistanceatomvåben forhandles i øjeblikket mellem Rogers og de lande, som skal modtage de nye våben. Når disse tosidede forhandlinger, der skal afgøre, hvilket antal og hvilke typer de enkelte lande skal modtage, er afsluttet, vil sagen igen nå frem til NATO-ministrene, der i øvrigt løbende har godkendt statusrapporter om sagen.

På trods af sagens uhyre alvorlige karakter og på trods af, at der her er tale om et nyt

atomart oprustningsskridt, har vi ikke fra forsvarsministerens side kunnet opnå løfte om, at folketetinget vil blive informeret, før disse beslutninger træffes i NATO. Men vi mener ikke alene, at folketetinget og offentligheden skal informeres, før der træffes beslutning. Vi mener også, at beslutningen om Danmarks holdning skal træffes her i folketingssalen, i fuld offentlighed.

Det danske folketing er imod atomoprustningen. Vi håber også, det danske folketing er imod denne konkrete del af denne oprustning, og derfor har SF og VS rejst denne forespørgsel.

Besvarelse

Forsvarsministeren (Engell):

Indledningsvis vil jeg gerne slå fast, at jeg løbende har holdt folketetinget og det udenrigspolitiske nævn orienteret om de spørgsmål, som fremgår af forespørgslen, således at denne debat næppe kan bringe noget frem, som ikke allerede er kendt af alle interesserede parter. Men jeg skal naturligvis som ønsket endnu en gang redegøre for den såkaldte Montebellobeslutning og de konsekvenser, den har for forsvaret i NATO.

På mødet i NATOs nukleare planlægningsgruppe i Montebello i oktober 1983 blev det på grundlag af en rapport fra den såkaldte high level-gruppe besluttet i de kommende år at reducere NATOs nukleare lager i Europa med 1.400 sprænghoveder ud over de 1.000, der blev trukket tilbage som en konsekvens af dobbeltbeslutningen i 1979.

I den forbindelse blev Saceur, der jo er den øverstkommanderende for de allierede styrker i Europa, anmodet om nærmere at fastlægge, hvilke typer sprænghoveder der skulle fjernes, hvorfra de skulle trækkes tilbage, og tilbagetrækningstakten. Jeg har i sin tid redegjort herfor i udenrigspolitisk nævn og i folketetinget, hvor jeg har gjort opmærksom på, at med denne reduktion ville det nukleare lager i Europa være nede på et minimum, ca. 4.600 sprænghoveder, og at dette antal – uanset de planlagte deployeringer af Pershing II og krydssmissiler – ikke igen ville blive forøget. Der er altså tale om reelle reduktioner, der er baseret på analyser af det fremtidige behov på det lavest mulige niveau og ikke beregnet ud fra våbensystemer, der forventes udskiftet på grund af forældelse.